

Српско археолошко друштво

Археолошки институт Београд

СРПСКО АРХЕОЛОШКО ДРУШТВО

XL СКУПШТИНА И ГОДИШЊИ СКУП

и

**ПРОСЛАВА 70 ГОДИНА АРХЕОЛОШКОГ ИНСТИТУТА
(MNEMOSYNON FIRMITATIS)**

Београд, 5-7. јун 2017. године

Програм, извештаји и апстракти

Београд 2017

ОРГАНИЗАЦИОНИ ОДБОР СКУПА

др Миомир Кораћ, директор, Археолошки институт, Београд
мр Бојана Борић-Брешковић, директор, Народни музеј у Београду
др Снежана Голубовић, заменик директора, Археолошки институт, Београд
Гордана Грабеж, оперативни директор, Народни музеј у Београду
др Адам Црнобрња, председник Српског археолошког друштва
др Војислав Филиповић, потпредседник Српског археолошког друштва

НАУЧНИ ОДБОР СКУПА

др Миомир Кораћ, Археолошки институт, Београд
проф. др Душан Михаиловић, Филозофски факултет, Универзитет у Београду
проф. др Марија Ђурић, Лабораторија за антропологију, Институт за Анатомију,
Медицински факултет, Универзитет у Београду
prof. dr Boris Kavur, Univerzitet Primorska, Koper, Slovenija
др Наташа Миладиновић-Радмиловић, Археолошки институт, Београд
dr Mario Novak, Institut za antropologiju, Zagreb, Hrvatska
doc. dr Martina Blečić Kavur, Univerzitet Primorska, Koper, Slovenija
доц. др Дејан Радичевић, Филозофски факултет, Универзитет у Београду
др Адам Црнобрња, Народни музеј у Београду
др Александра Папазовска, Археолошки музеј на Македонија, Скопје,
Македонија
др Надежда Гавриловић Витас, Археолошки институт, Београд
dr Csaba Szabó, Universität Erfurt, Germany

Приредили: Војислав Филиповић и Адам Црнобрња
Издавач: Српско археолошко друштво, Београд и Археолошки институт Београд
За издавача: Адам Црнобрња и Миомир Кораћ
Штампа: Графички центар, Београд
Тираж: 250

Бесплатан примерак
ISBN 978-86-80094-05-2

XI скупштина и годишњи скуп Српског археолошког друштва финансиран је средствима Министарства просвете, науке и технолошког развоја и Министарства културе и информисања Републике Србије

Организацију скупа помогли су Народни музеј у Београду и Филозофски факултет Универзитета у Београду.

ПОНЕДЕЉАК 5. ЈУН 2017.

од 10h Пријављивање учесника, **Српска академија наука и уметности**, Кнез Михаилова 35, уплата обавезне котизације од 2.500 дин за учеснике који нису чланови САД, 1.500 дин за заједничку вечеру.

12h **Отварање прославе и скупа - СВЕЧАНА САЛА САНУ**

- 12.00 - Академик г. Владимир Костић, председник САНУ
- 12.10 - Министар г. Младен Шарчевић, Министарство просвете науке и технолошког развоја
- 12.20 - Др Миомир Кораћ, директор Археолошког института
- 12.25 - Пројекција филма *Археолошки институт*
- 12.55 - Др Адам Црнобрња, председник Српског археолошког друштва
- 13.00 - Коктел – Клуб САНУ

15-19h **Рад по секцијама и сесијама**

Сесија *Насељавање клисура и кањона у праисторији, антици и средњем веку* (Кнез Михаилова 36, I спрат, сала 102)

Секција за класичну археологију (САНУ, I спрат, сала 3)

Секција за биоархеологију (САНУ, I спрат, сала 1)

19:30h **Свечано отварање виртуелне археологије *Проширена стварност***

Простор испред САНУ и предворје улаза САНУ, Кнез Михаилова 35

НАСЕЉАВАЊЕ КЛИСУРА И КАЊОНА
У ПРАИСТОРИЈИ, АНТИЦИ И СРЕДЊЕМ ВЕКУ
(сесија, Д. Михаиловић, С. Петковић и Д. Радичевић)
15-19h - Кнез Михаилова 36, I спрат, сала 102

Т. Доганџић, Д. Михаиловић, ДИСТРИБУЦИЈА НАЛАЗИШТА И НАСТАЊЕНОСТ БАЛКАНСКОГ ПОЛУОСТРВА У СРЕДЊЕМ И РАНОМ ГОРЊЕМ ПАЛЕОЛИТУ

Д. Борић, Ђ. Мутри, Р. Хопкинс, Е. Кристијани, Ј. Ђалић, НОВА ПАЛЕОЛИТСКА ИСТРАЖИВАЊА У ЂЕРДАПУ И ЊЕГОВОМ ЗАЛЕЂУ

С. Плавшић, С. Драгосавац, ПРОСТОРНА ОРГАНИЗАЦИЈА ТЕХНО-ЕКОНОМСКОГ ПОНАШАЊА У УНУТРАШЊОСТИ ШАЛИТРЕНЕ ПЕЊИНЕ

Д. Михаиловић, В. Димитријевић, Т. Доганџић, С. Кун, Ш. Мекферон, Б. Михаиловић, ПАЛЕОЛИТСКА СТАНИШТА НА ЦЕНТРАЛНОМ БАЛКАНУ ИЗ ПЕРИОДА МАКСИМУМА ПОСЛЕДЊЕГ ГЛАЦИЈАЛА

И. Живаљевић, УЛОГА ПЕЈЗАЖА И РИБОЛОВА У НАСЕЉАВАЊУ ЂЕРДАПСКЕ КЛИСУРЕ ТОКОМ 13,000-5500. ПРЕ Н.Е.

А. Капуран, НАСЕЉАВАЊЕ КАЊОНА РЕКА ИСТОЧНЕ СРБИЈЕ У ПЕРИОДУ КАСНОГ ЕНЕОЛИТА

Дискусија / Discussion

С. Петковић, КАСНОАНТИЧКА УТВРЂЕЊА У КЛИСУРИ ТРГОВИШКОГ ТИМОКА

В. Пецикоза, ИСТРАЖИВАЊА АНТИЧКИХ ЛОКАЛИТЕТА НА ПРОСТОРУ БАЧЕВАЧКО-ЛЕЛИЧКОГ КРАСА У ЗАПАДНОЈ СРБИЈИ

П. Пејић, СТЕНЕС – ТЕМСКО – ТЕМАЦ

О. Петров, АНТИЧКЕ И СРЕДЊОВЕКОВНЕ ТВРЂАВЕ У ДЕМИРКАПИСКОЈ КЛИСУРИ

Д. Рашковић, Г. Гаврић, РАМ ЗА АРХЕОЛОШКУ СЛИКУ СТА-
ЛАЋКЕ КЛИСУРЕ

М. Милосављевић, Н. Ћосић, КЛИСУРА ЦРНИЦЕ КАО ПУС-
ТИЊА ИСИХАСТА

Дискусија / Discussion

СЕКЦИЈА ЗА КЛАСИЧНУ АРХЕОЛОГИЈУ

(секција, Н. Гавриловић Витас)

15h - САНУ, I спрат, сала 3

А.Н. Црнобрња, КОСМАЈСКА РУДНИЧКА ОБЛАСТ У АНТИ-
ЦИ: РЕВИЗИОНА РЕКОГНОСЦИРАЊА 2015. И 2016. ГОДИНЕ

Б. Лучић, АРХЕОЛОШКА ТОПОГРАФИЈА ГРАДСКЕ ТЕРИТО-
РИЈЕ СИРМИЈУМА

С. Вуковић-Богдановић, С. Реџић, ПИШТАЉКЕ ЗА ДРЕСИ-
РАЊЕ И ДОЗИВАЊЕ ПАСА ТОКОМ ЛОВА? ТЕХНОЛОШКИ,
ФУНКЦИОНАЛНИ И КУЛТУРНИ АСПЕКТИ ПРОБУШЕНИХ
ПАРОЖАКА ЈЕЛЕЊЕГ РОГА ИЗ ВИМИНАЦИЈУМА

I. Danković, Lj. Jevtović, NOVI NALAZ RIMSKE ОРЕКАРСКЕ
РЕЋИ U KRUGU TERMОЕЛЕКТРАНЕ „KOSTOLAC A“

R. Zotović, ČETIRI RETKE I NEUОBИČAJENE POSVETE SA
PODRUČJA VIMINACIUMA I NAISA

С. Стојановић, АРХЕОЛОШКИ НАЛАЗИ КАО ИНДИКАТОРИ
ПРИСТАНИШТА

Дискусија / Discussion

А.С. Ропкић Ђорђевић, РУРАЛНА НАСЕЉА ТИПА ВИЛА
РУСТИКА НА ПРИМЕРУ СЕВЕРОЗАПАДНЕ СРБИЈЕ

Т.Е. Чершков, Г.В. Илијић, РАНОХРИШЋАНСКИ САКРАЛНИ
КОМПЛЕКС У СЕЛУ СТАНИЧЕЊЕ КОД ПИРОТА

П. Пејић, НАСТАВАК АРХЕОЛОШКИХ ИСКОПАВАЊА РА-
НОХРИШЋАНСКЕ БАЗИЛИКЕ НА САРЛАХУ У ПИРОТУ
2016.

М. Бунарџић, АРХЕОЛОШКА ИСТРАЖИВАЊА ТВРЂАВЕ ГО-
ЛУБАЦ СА ПОДГРАЂЕМ

М. Guštin, ARHEOLOŠKA RIZNICA SRBIJE NA PIJACI EUROPE

A.H. Khalifa, LIBYAN CULTURAL IDENTITY OVER ARCHAEO-
LOGICAL RESEARCHER (POLITICAL REGIMES VS CULTUR-
AL HERITAGE)

Дискусија / Discussion

СЕКЦИЈА ЗА БИОАРХЕОЛОГИЈУ **(секција, Н. Миладиновић-Радмиловић)** 15h - САНУ, I спрат, сала 1

Ј. Булатовић, М. Марић, Д. Филиповић, АРХЕОЗООЛОШКИ
И АРХЕОБОТАНИЧКИ ПОКАЗАТЕЉИ ДРУШТВЕНО-ЕКО-
НОМСКИХ ПРИЛИКА НА ЦЕНТРАЛНОМ БАЛКАНУ НА
ПРЕЛАЗУ ИЗ НЕОЛИТА У ЕНЕОЛИТ

В. Филиповић, БРОНЗАНЕ ИГЛЕ ТИПА БЕЛОТИЋ И ФЕНО-
МЕН ДУГАЧКИХ БРОНЗАНИХ ИГАЛА

Н. Миладиновић-Радмиловић, АНТИЧКИ СИРМИЈУМ – ТРА-
ГОВИ ЈЕДНЕ НЕУСПЕЛЕ ПОЛИТИКЕ

Н. Шаркић, МОГУЋ СЛУЧАЈ СКОРБУТА СА ВИМИНАЦИЈУ-
МА

Н. Миладиновић-Радмиловић, К. Ђукић, Д Вуловић, ФОРМИ-
РАЊЕ АНТИЧКЕ АНТРОПОЛОШКЕ ЗБИРКЕ У МУЗЕЈУ СРЕ-
МА У СРЕМСКОЈ МИТРОВИЦИ

Дискусија / Discussion

Đ. Antonijević, K. Đukić, V. Ivanišević, M. Đurić, THE INVESTIGATION OF ARCHITECTURAL DESIGN OF THE RED CORAL FOUND AT CARIČIN GRAD VIA MICRO COMPUTED TOMOGRAPHY ANALYSIS

К. Ђукић, М. Кокановић, МЕТОДОЛОШКИ ПРОБЛЕМИ ПРОЦЕНЕ ПОЛА КОД ОДРАСЛИХ ИНДИВИДУА: ГРОБ 100 СА АВАРСКЕ НЕКРОПОЛЕ ЧИК

Т. Павловић, К. Ђукић, СЛУЧАЈ ХИДРОЦЕФАЛИЈЕ ДЕЧИЈЕГ СКЕЛЕТА СА ЛОКАЛИТЕТА АНИНЕ-ЂЕЛИЈЕ

M. Novak, S. Filipović, I. Janković, MASAKR NA RUBU IMPERIJA – OZLJEDE UZROKOVANE NAMJERNIM NASILJEM IZ MASOVNE NOVOVJEKOVNE GROBNICE U OSIJEKU, ISTOČNA HRVATSKA

Ž. Bedić, A. Azinović Bebek, UČESTALOST TRAUMA NA KOŠTANOM UZORKU IZ ŽUMBERKA

Дискусија / Discussion

Д. Бизјак, МЕДИЦИНСКА ПРАКСА У ПИРОТУ ОД КРАЈА ХVIII ДО КРАЈА ХIХ ВЕКА: ИСТОРИЈСКА ГРАЂА И ПЕРСПЕКТИВЕ У БИОАНТРОПОЛОШКИМ ИСТРАЖИВАЊИМА

Ј. Марковић, Ј. Јовановић, ЗДРАВСТВЕНИ СТАТУС СТАНОВНИКА СРЕДЊОВЕКОВНОГ НАСЕЉА ВИНЧА-БЕЛО БРДО

Н. Јановић, А. Јановић, УТВРЂИВАЊЕ ПОЛНЕ ПРИПАДНОСТИ ИНДИВИДУА У РЕЦЕНТНОЈ ПОПУЛАЦИЈИ НА ОСНОВУ МОРФОЛОГИЈЕ КОСТИЈУ ЗГЛОБА КОЛЕНА

А. Јановић, П. Павићевић, М. Ђурић, НЕУОБИЧАЈЕНИ ОТВОРИ НА ПОВРШИНИ ПРШЉЕНСКИХ ТЕЛА: АНАТОМСКИ ВАРИЈЕТЕТ ИЛИ ЗНАК ПАТОЛОШКИХ ПРОМЕНА

Ђ. Брацановић, Д. Ђонић, ХИПЕРОСТОЗА ФРОНТАЛНЕ КОСТИ У ИСТОРИЈСКИМ И МОДЕРНИМ ПОПУЛАЦИЈАМА

Дискусија / Discussion

УТОРАК 6. ЈУН 2017.

9–13h Рад по секцијама и сесијама

Секција за праисторијску археологију (Кнез Михаилова 36, I спрат, сала 102)

Сесија *Антички култ на Балкану кроз археолошке налазе и иконографију* (САНУ, I спрат, сала 3)

Секција за средњовековну археологију (САНУ, I спрат, сала 1)

Сесија *Методолошки проблеми и значај стандардизације у обради археолошких података – од ископавања до интерпретације* (САНУ, I спрат, сала 1)

13h **Одржавање XL редовне Скупштине САД (Филозофски факултет, сала 103)**

16h **Наставак рада по секцијама и сесијама**

20h **Заједничка вечера, Ресторан Полет, Краља Милана 31**

СЕКЦИЈА ЗА ПРАИСТОРИЈСКУ АРХЕОЛОГИЈУ

(секција, В. Филиповић)

9-13h / 16-19h - Кнез Михаилова 36, I спрат, сала 102

В. Богосављевић Петровић, Д. Јовановић, А. Старовић, ЛОЈАНИК КОД МАТАРУШКЕ БАЊЕ - АРХЕОЛОШКА ИСТРАЖИВАЊА ТОКОМ 2016. ГОДИНЕ

Л. Баљ, ДЕЧИЈИ ОТИСЦИ ПРСТИЈУ НА ПРЕДМЕТИМА ВИН-ЧАНСКЕ КУЛТУРЕ

R. Hofmann, T. Stanković Pešterac, A. Medović, I. Medović, M. Furholt, A. Hofmann, PROJEKT BORĐOŠ: INTERNATIONAL MULTIDISCIPLINARY RESEARCH OF THE LATE NEOLITHIC SITE AND ITS MICRO-REGION

A. Đuričić, JAME ZAPUNJENE PEPELOM SA LOKALITETA PAVLOVAC – ČUKAR

Н. Мирковић-Марић, М. Марић, Б. Молој, Л. Милашиновић, Д. Јовановић, РЕЗУЛТАТИ ПРОЈЕКТА СИСТЕМАТСКИХ АРХЕОЛОШКИХ ИСТРАЖИВАЊА ЛОКАЛИТЕТА ГРАДИШТЕ У ИЂОШУ, КАМПАЊА 2016.

Дискусија / Discussion

I. Živaljević, V. Dimitrijević, D. Radmanović, S. Stefanović, LOV, STOČARSTVO I SIMBOLIČKI ZNAČAJ ŽIVOTINJA NA GOLOKUTU: NOVE ANALIZE ARHEOZOOLOŠKOG MATERIJALA

К. Пенезић, Б. Трипковић, ЛОКАЛИТЕТИ ТИПА „ОБРОВАЦ“: ГЕОАРХЕОЛОШКА ПЕРСПЕКТИВА

М. Марић, М. Радивојевић, В. Roberts, Ј. Кузмановић-Цветковић, D. Orton, Ј. Пендић, НОВИ РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА НА ЛОКАЛИТЕТИМА БЕЛОВОДЕ И ПЛОЧНИК У ОКВИРУ ПРОЈЕКТА „THE RISE OF METALLURGY IN EURASIA“

U. Bugaj, P. Jarosz, J. Коледин, М. Podsiadło, P. Włodarczak, ИСТРАЖИВАЊЕ ЛОКАЛИТЕТА ЦИГАНСКА ХУМКА, ШАЈКАШ - ОПШТИНА ТИТЕЛ

Г. Чађеновић, М. Миладиновић, ПРАИСТОРИЈСКИ ХОРИЗОНТИ НА ЛОКАЛИТЕТУ БЕДЕМ – МАСКАРЕ КАМПАЊА 2008. И 2010.

Дискусија / Discussion

И. Ђуровић, АРХЕОМУЗИКОЛОГИЈА, МУЗИЧКИ ИНСТРУМЕНТИ СТАРИХ КУЛТУРА СА НАШЕГ ТЛА У ШИРЕМ КОНТЕКСТУ СВЕТСКЕ БАШТИНЕ, ПРИСТУП ПРОУЧАВАЊУ АРХЕОЛОШКИХ ПРЕДМЕТА КОЈИ МОГУ БИТИ МУЗИЧКИ ИНСТРУМЕНТ

М. Blečić Kavur, А. Jašarević, *SKRIVENO BLAGO: POTENCIJAL KASNOBRONČANODOBNIH OSTAVA DOLINE RIJEKE BOSNE*

А. Папазовска, ПОЧЕЦИ РАНОГ ГВОЗДЕНОГ ДОБА У МАКЕДОНИЈИ - ЕЛЕМЕНТИ СА СЕВЕРА

А. Cevreska, *THE SOLAR CULT DURING THE PAEONIAN IRON AGE CULTURE*

Дискусија / Discussion

О. Младеновић, В. Филиповић, ПРИЛОГ ПРОУЧАВАЊУ АСТРАГАЛНИХ ПОЈАСЕВА СА ТЕРИТОРИЈЕ ЦЕНТРАЛНЕ И ЈУГОИСТОЧНЕ ЕВРОПЕ

В. Kavur, *TKO, ŠTO, GDJE, KADA, ZAŠTO... KELTI NA BALKANU*

П. Милојевић, В. Филиповић, ДВА ГВОЗДЕНА МАЧА ИЗ ОКОЛИНЕ АЛЕКСИНЦА

Д. Periša, *SKORDISCI U PRVOM RIMSKOM POHODU NA DELMATE U SVJETLU ARHEOLOŠKIH NALAZA*

Дискусија / Discussion

СЕКЦИЈА ЗА КЛАСИЧНУ АРХЕОЛОГИЈУ
СЕСИЈА АНТИЧКИ КУЛТ НА БАЛКАНУ КРОЗ АРХЕОЛОШКЕ
НАЛАЗЕ И ИКОНОГРАФИЈУ

(сесија, С. Петковић и Н. Гавриловић Витас)

9-13h / 16-19h - САНУ, I спрат, сала 1

Лј. Perinić, VOTIVE INSCRIPTIONS OF THE ROMAN SOLDIERS DEDICATED TO MARS IN THE PROVINCE OF DALMATIA

G. Sicoe, ON THE DACIAN ORIGINS OF THE THREE-REGISTER MITHRAIC RELIEFS

Г. Јањић, ПРЕДМЕТИ КУЛТА ИЗ СВЕТИЛИШТА ЈУПИТЕРА ДОЛИХЕНА У ЕГЕТИ У АРХЕОЛОШКОЈ ЗБИРЦИ МУЗЕЈА КРАЈИНЕ У НЕГОТИНУ

Б. Илијић, ПРИЛОГ ПОЗНАВАЊУ КУЛТА ВЕНЕРЕ, ФОРТУНЕ/ТИХЕ И ИЗИДЕ НА ПРОСТОРУ ТИМАКУМ МИНУСА

Дискусија / Discussion

Љ. Васиљевић, АРХЕОЛОШКА СВЕДОЧАНСТВА О ПОШТОВАЊУ КУЛТА АСКЛЕПИЈА У ОКРУЖЕЊУ ТЕРМАЛНИХ ИЗВОРА НА ТЕРИТОРИЈИ СРБИЈЕ

П. Пејић, АНТИЧКИ КУЛТОВИ НА СЕВЕРНОЈ ГРАНИЦИ ГОРЊЕ МЕЗИЈЕ И ТРАКИЈЕ

Л. Јованова Алексова, СЛИЧНОСТИ И РАЗЛИКЕ ИЗМЕЂУ АУГУСТАЛСКИХ ДОБРОВОЉНИХ УДРУЖЕЊА У РИМСКОЈ КОЛИНИЈИ СКУПИ

S. Petković, ROMAN BROOCHES FROM SERBIA AS CULT OBJECTS

Дискусија / Discussion

Н. Проева, ИЗУЧАВАЊЕ РЕЛИГИЈЕ БАЛКАНСКИХ НАРОДА НА ПРИМЕРУ МАКЕДОНАЦА

C. Szabó, ICONOGRAPHIC INOVATION AND RELIGIOUS APPROPRIATION IN A PROVINCIAL CONTEXT: THE CASE STUDY OF CAUTES WITH A BUCRANIUM

М. Живић, АПОЛОН У ИКОНОГРАФИЈИ КАМЕНЕ ПЛАСТИКЕ РОМУЛИЈАНЕ

N. Gavrilović Vitas, THE CULTS AND ICONOGRAPHY OF ROMAN DEITIES FROM THE LOCALITY MEDIANA

Дискусија / Discussion

Љ. Васиљевић, ОЛОВНА ИКОНА ПОДУНАВСКОГ КОЊАНИКА И ЛУНАРНЕ БОГИЊЕ ИЗ НАРОДНОГ МУЗЕЈА КРУШЕВАЦ

C. Horațiu Oprean, THE BEGINNINGS OF CHRISTIANITY IN FORMER ROMAN DACIA. STATE OF THE ART

В.П. Петровић, СОНОРС I СРЕТУМ ИЗМЕЂУ (ГОРЊЕ) МЕЗИЈЕ И ДАКИЈЕ

Ј. Богић, АНТИЧКИ КЉУЧЕВИ СА ТЕРИТОРИЈЕ СВРЉИГА

Дискусија / Discussion

СЕКЦИЈА ЗА ЗА СРЕДЊОВЕКОВНУ АРХЕОЛОГИЈУ

(секција, Б. Микић Антонић)

9-13h - САНУ, I спрат, сала 1

Е. Зечевић, КУЛИНА У БАЈИНОЈ БАШТИ, ИСТРАЖИВАЊА У 2016.

М. Бугар, РЕЗУЛТАТИ СИСТЕМАТСКИХ АРХЕОЛОШКИХ ИСТРАЖИВАЊА ЛОКАЛИТЕТА “БЕДЕМ” - КАМПАЊА 2015.

М. Савић, ЛОКАЛИТЕТ МАРИНА КУЛА КОД КУРШУМЛИЈЕ

М. Вранић, СРЕДЊОВЕКОВНИ БРОНЗАНИ ТОПУЗИ СА ТЕРИТОРИЈЕ ОПШТИНЕ СВРЉИГ

М. Бабић, АРХЕОЛОШКА ИСКОПАВАЊА НА ДОЊЕМ И ГОРЊЕМ ГРАДУ СРЕБРЕНИЧКЕ ТВРЂАВЕ 2006. И 2007. ГОДИНЕ

М.Б. Вујовић, Ј.Љ. Цвијетић, ПОЗНОСРЕДЊОВЕКОВНИ ЖЕТОН ИЗ ДОЊЕГ ГРАДА БЕОГРАДСКЕ ТВРЂАВЕ

Т. Младеновић, ЛОВ У СРЕДЊОВЕКОВНОЈ СРБИЈИ: ИСТОРИЈСКИ ИЗВОРИ И АРХЕОЗООЛОШКА СВЕДОЧАНСТВА

Дискусија / Discussion

**СЕСИЈА: МЕТОДОЛОШКИ ПРОБЛЕМИ И ЗНАЧАЈ
СТАНДАРДИЗАЦИЈЕ У ОБРАДИ АРХЕОЛОШКИХ
ПОДАТАКА – ОД ИСКОПАВАЊА ДО ИНТЕРПРЕТАЦИЈЕ**

(сесија, М. Свилар, С. Драгосавац и С. Плавшић)

16-19h - САНУ, I спрат, сала 1

М. Свилар, С. Драгосавац, С. Плавшић, ЗНАЧАЈ СТАНДАРДИЗАЦИЈЕ У ПРИКУПЉАЊУ, АНАЛИЗИ И ИНТЕРПРЕТАЦИЈИ НАЛАЗА У ПРАИСТОРИСЈКОЈ АРХЕОЛОГИЈИ

В. Димић, Д. Антоновић, ТРЕТМАН КАМЕНОГ МАТЕРИЈАЛА У АРХЕОЛОШКИМ ИСТРАЖИВАЊИМА

С. Витезовић, ЗБИРКЕ КОШТАНИХ АРТЕФАКАТА У АРХЕОЛОГИЈИ: ОД ПРАКСЕ ДО ИДЕАЛНОГ ПОСТУПКА

М. Митровић, ИНДУСТРИЈЕ ОКРЕСАНОГ КАМЕНА У МЕЗОЛИТУ ЂЕРДАПА – ПРЕГЛЕД ДОСАДАШЊИХ И МОГУЋНОСТИ ЗА ДАЉА ИСТРАЖИВАЊА

М. Свилар, ПРОЦЕСИРАЊЕ ГРЊЧАРИЈЕ НА КАСНОНЕОЛИТСКИМ ЛОКАЛИТЕТИМА У СРБИЈИ

V. Todoroska, PRAISTORIJSKE ALATKE ZA PREŽIVLJAVANJE

Дискусија / Discussion

СРЕДА 7. ЈУН 2017.

**70 ГОДИНА АРХЕОЛОШКОГ ИНСТИТУТА
MNEMOSYNON FIRMITATIS**

9h **САНУ, I спрат, сала 2**

ДАНИ АРХЕОЛОГИЈЕ – 5-12. јун 2017, 10-23h
Кнез Михаилова 35, испред улаза САНУ

Boris Kavur, Univerza na Primorskem,
Fakulteta za humanistične študije, Koper

TKO, ŠTO, GDJE, KADA, ZAŠTO ... KELTI NA BALKANU

Na Balkanski poluotok Kelti su prvi puta pridošli s „Juga“ – negdje oko 369./368. god. pr. Kr., kada je Dionizije Stariji poslao keltske najamnike u pomoć Sparti u sukobima protiv Tebe. Bili su to italiski Kelti koji su, ubrzo po osvajanju Rima, djelovali kao sirakuški plaćenici u pohodima na Kroton i Lokri. S keltskom prisutnošću na prostoru centralnog Balkana možemo raspolagati već od poraza i progona Ardijejaca 359./358. god. pr. Kr., o čemu je pisao Teopomp, a zacijelo od pohoda Aleksandra Velikog na Tribale, 335. god. pr. Kr., kada je Aleksandar, prema izvješću Arijana, primio keltske poslanike. Bili su to trenutci neposrednih saveza odličnika iz najvišega razreda vojno-političke keltske aristokracije s aristokracijom i diplomacijom makedonske države. Međutim, novu vrlo značajnu ulogu Kelti su ponovno dobili nakon smrti Aleksandra Velikog, osobito poslije propasti helespontskog Lizimahovog kraljevstva 281. god. pr. Kr. Ali, na egejskoj su sceni tada nastupili kao agresivni napadači, kao najveća katastrofa koja je pogodila grčki svijet nakon perzijskih ratova.

Kapitalni nalazi materijalne kulture koji tkuju zamršenu mrežu povezanih točaka, temeljnih za apsolutnu kronologiju navedenih procesa, predstavljaju, s jedne strane predmeti latenske provenijencije u egejskim kontekstima. Nadopunjuju ih, s druge strane, predmeti izvorno iz egejskog svijeta istraženi u kontekstima latenske kulture. S obje strane velike podijeljenosti – kako u prapovijesnoj Europi, tako i u klasičnom sredozemnom svijetu, predmeti takvih obilježja tradicionalno su interpretirani kao ratni plijen ili kao plaća najamnika. Njihovo razumijevanje u kontekstu simboličkih diplomatskih poklona, noviji je znanstveni pristup koji ne ističe samo jednosmjerni tok robe, već obilježava uzajamnost u „mreži“ u koju su Kelti, kao i stoljeća prije, bili uključeni tijekom treće četvrtine 4. stoljeća pr. Kr. kada su doživjeli i vrhunac svoje teritorijalne ekspanzije.

Петар Милојевић, Сокобања
Војислав Филиповић, Археолошки институт Београд

ДВА ГВОЗДЕНА МАЧА ИЗ ОКОЛИНЕ АЛЕКСИНЦА

У раду се приказују два гвоздена мача откривена у доњем току Јужне Мораве, на простору долинске равнице између данашњих градова Ниша

и Алексинца. Реч је о солидно очуваним примерцима гвоздених двосеклих мачева дужина од скоро 70 и 90 cm.

Први мач налази се у збирци Завичајног музеја Алексинац и откривен је приликом вађења шљунка уз леву обалу Јужне Мораве, негде на потесу између села Лужана и Тешице. Мач карактерише кратки рукохват квадратног пресека, ограничен на горњој страни јабучицом кугластог облика, а на доњој знатно ширим конкавним раменом, одакле почиње сечиво ромбоидног пресека које се читавом дужином постепено сужава завршавајући се оштроугаоним врхом. Реч је о примерку раног келтског мача који се на основу постојећих аналогија може одредити у период Lt B2, тј. у крај IV/почетак III века пре н.е., што отвара могућност занимљиве интерпретације у контексту раних келтских налаза на простору централне Србије.

Други примерак чува се у праисторијској збирци Народног музеја у Нишу и такође представља случајан налаз откривен на супротној стране реке, код села Дражеваца. У референтном каталогу из 1971. године *Праисторијске културе Поморавља и источне Србије*, овај је мач одређен као тип оружја из позног латена. Након детаљне обраде примерка, али и увида у историју инвентарисања, праћену прелазом из античке у праисторијску збирку, испоставило се да поменути примерак представља солидно очувану римску спату (spatha), дуги мач обично везиван за арсенал наоружања коњаничких јединица из времена позне антике.

Darko Periša, Zagreb, Hrvatska

SKORDISCI U PRVOM RIMSKOM POHODU NA DELMATE U SVJETLU ARHEOLOŠKIH NALAZA

Na planini Libu iznad Duvanjskog polja, na kojoj je bio politički centar Delmata – eponimski grad Delminij nađeno je nekoliko primjeraka oružja i nakita (vrh koplja, vrhovi strijela i srednjolatska fibula) koji su potpuno strani za delmatsko područje, a karakteristični za keltsko. Ti se nalazi kronološki mogu dovesti u kontekst vijesti Julija Obsekvensa da su u vrijeme konzulata Gaja Marcija Figula i Julija Obsekvensa, dakle 156. pr. Kr. kada je Figul vodio prvi pohod na Delmate, konkretno Delminij, svladani Delmati i Skordisci. Razlog delmatske angažiranosti Skordiska bio je u prvom redu zbog nerazvijenosti delmatske konjice. Objašnjava se da to savezništvo nije ništa neobično, kako se do sada smatralo, nego da se ponovilo još dva puta.